

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 4 (217) KWIECIEŃ 2015

ISBN 1730-5187

25
lat
SAMORZĄDNOŚCI

150 lat praw miejskich Katowic
Miasto „przemysłu spotkań”

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IV Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Piotrkowie Trybunalskim 27 marca br. dyskutowano m.in. na temat ustawy o podatku VAT, pozbawiania kilkudziesięciu miast z obszarów subregionalnych możliwości finansowania działań ze źródeł Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2013-2024 (POIŚ), a także o Prawie o ruchu drogowym.

VI Związek dysponuje ogromnym potencjałem – są nim pracownicy ponad 300 urzędów miast. Specjaliści, których zatrudniamy mają bardzo duże kompetencje i mogą wnieść bardzo wiele do działalności Związku. Uważam, że musimy ten potencjał intensywniej wykorzystywać – mówi Zygmunt Frankiewicz, prezydent Gliwic, w marcu wybrany na prezesa Związku Miast Polskich.

VIII Pod koniec marca odbyły się kolejne wizyty studyjne samorządowców z miast Ukrainy w ramach projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”. Przez cztery dni Ukraińcy gościli w Gdyni, Głogowie, Kaliszu, Kozienicach, Lubartowie, Mińsku Mazowieckim, Sochaczewie, Sokołowie Podlaskim, Toruniu.

KRONIKA KRAJOWA

XII Coraz więcej polskich miast, obserwując strukturę wiekową swoich mieszkańców oraz prognozy demograficzne, podejmuje działania, które czynią z nich miasta przyjazne seniorom. Dziś prezentujemy legnicki program „Centrum Seniora” oraz inicjatywy innych samorządów.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Jeżeli chcemy prowadzić gospodarkę opartą na wiedzy, gospodarkę konkurencyjną, musimy postawić na ludzi młodych, kreatywnych, z wiedzą. Tworzyć najlepszą ofertę edukacyjną i najlepszą infrastrukturę akademicką – mówi prezydent Katowic, Marcin Krupala. W tym roku Katowice obchodzą jubileusz 150-lecia nadania praw miejskich.

Na okładce: W Katowicach w ostatnich latach realizowane były wielkie inwestycje w infrastrukturę. Tzw. strefa centralna miasta właśnie przechodzi metamorfozę i będzie spełniała funkcję rynku.

O Katowicach piszemy na str. XIV i XV.

Fot. E. Parchimowicz.

Posiedzenie Zarządu ZMP w Sopocie

Planowanie z uwagami

Podczas posiedzenia w Sopocie 24 kwietnia br. członkowie Zarządu ZMP dyskutowali oraz zaopiniowali z licznymi uwagami przygotowany przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju projekt ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który stanowi pierwszy etap planowanych zmian w tej dziedzinie.

Projekt ten zawiera najpilniejsze interwencje, które mają na celu m.in. przekierowanie strumienia inwestycji budowlanych na tereny przygotowane do zabudowy.

Decyzje zgodne ze studium

W sprawie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Związek Miast Polskich zabierał głos od momentu pojawienia się projektu ustawy, która obecnie obowiązuje. – *Byliśmy jedyną organizacją, która oprotowała ten*

z organem na rzecz, którego jest ta opinia, w zależności służbowej). Może on bowiem spowodować, że w mniejszych miastach nie będzie odpowiednich specjalistów do tej komisji. Zdecydowano się odrzucić też art. 14 ust 5a, który daje możliwość zmiany studium przy okazji zmiany planu. Obecnie nie jest zabronione takie postępowanie, ale nie jest racjonalne zapisanie tego wprost w ustawie, bo może to zdeprecjonować studium. W kwestii wskaźników dotyczących analizy skutków planu, określenia zasady

Honorowy patron Kongresu, prezydent Bronisław Komorowski stwierdził, że samorząd jest źródłem sukcesów w wolnej Polsce.

Fot. J. Proniewicz

projekt ustawy na etapie prac sejmowych – przypomniał dyrektor Biura ZMP, **Andrzej Porawski**. Przyjęte wcześniej **stanowiska ZMP** zawierają kilka postulatów dotyczących koniecznych zmian w ustawie; zostały one przyjęte podczas Zgromadzenia Ogólnego w Zabrzu w 2014 roku.

Po zebraniu uwag z miast odniesiono się do projektu MliR generalnie pozytywnie, jednak zgłoszono do niego szereg uwag. Wiele z nich ma charakter merytoryczny i redakcyjny. Proponuje się m.in. wykreślenie art. 8 ust. 7 dotyczącego komisji urbanistyczno-architektonicznych (w skład komisji nie może wchodzić osoba pozostająca

wydziału nowych działek i ich minimalnej powierzchni (art. 15 ust. 2 pkt 13), należy dodać również maksymalną powierzchnię. Bez tych danych trudno wyliczyć skutki planu. Odrzucono w całości art. 20a, który wprowadza możliwość wszczęcia procedury planistycznej na wniosek i koszt inwestora. Gospodarzem przestrzeni powinna być gmina, a przepis ten może skutkować rozmaitymi naciskami na gminę i otwiera drogę formalno-prawną do sporów.

Zaproponowano zmianę w uzasadnieniu projektu, że studium ma być co kadencję oceniane przez radę, a nie aktualizowane. Nie wyrażono zgody na zapis, że nie wolno

uchwalać niektórych rodzajów planu (nowych lokalizacji obszarów mieszkaniowych), jeśli się nie przyjmie uchwały ws. oceny aktualności studium i planów (art. 32).

Dyskusję wzbudziły zapisy (art. 60-62) dotyczące decyzji o warunkach zabudowy, które zawierają postulat ZO w Zabrze, czyli zgodności WZ ze studium. W projekcie znajduje się wątpliwy, zdaniem niektórych reprezentantów z miast, wymóg zaopiniowania każdej decyzji o warunkach zabudowy przez radę gminy, m.in. w zakresie stopnia zgodności ze studium. Zaproponowano kompromisowy zapis, zmieniający opiniowanie na obowiązek informowania rady o decyzjach WZ, który jednak podczas głosowania został odrzucony.

Innowacje i środowisko

Zarząd pozytywnie zaopiniował komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy **prawo o ruchu drogowym**, który umożliwia prowadzenie od 2016 roku stacji kontroli pojazdów przez podmioty niebędące przedsiębiorcami, a także projekt ustawy **PO o udostępnianiu informacji o środowisku** i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz spec-ustawy drogowej, usprawniający przygotowanie inwestycji drogowych w kontekście wydatkowania funduszy UE w latach 2014-2020 poprzez m.in. przedłużenie ważności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przyspieszenie procedur administracyjnych. W opinii samorządowców z miast wydłużenie (do 6 lat) powinno jednak dotyczyć inwestycji drogowych, a nie technologicznych.

Za bardzo dobry projekt uznano prezydencką nowelizację ustawy o **zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności**, która ma wesprzeć innowacyjność polskiej gospodarki od strony sektora nauki i przedsiębiorstw poprzez usunięcie barier prawnych i stworzenie zachęt finansowych. Prezydent Tychów, **Andrzej Dziuba** wniósł uwagę, żeby dla wdrożonych wyników prac badawczo-rozwojowych oraz dla wdrożonych wytworów prac własności przemysłowej zastosować amortyzację przyspieszoną. Ma to zapobiec sytuacji, w której powstaną prace „na półkę”. Projekt przewiduje zniesienie opodatkowania wkładu do spółki kapitałowej w postaci własności intelektualnej i przemysłowej, ale tylko z publicznej uczelni i publicznych

jednostek badawczych. Zarząd zaaprobował rozszerzenie tego przywileju na niepubliczne uczelnie i jednostki oraz na przedsiębiorców, którzy prowadzą tzw. Centra Badawczo-Rozwojowe rejestrowane przez Ministerstwo Gospodarki.

Na zdrowie

Pozytywnie ustosunkowano się do projektu ustawy o **zdroviu publicznym**, przygotowanego przez Ministerstwo Zdrowia, który wprowadza mechanizmy i struktury pozwalające na osiągnięcie poprawy zdrowia społeczeństwa, m.in. poprzez przekazywanie JST wiedzy i umiejętności dotyczących wdrażania programów profilaktycznych i koordynacji działań. Zgłoszono jednak zastrzeżenia i wątpliwości. Słuszne w kontekście ujednolicenia przepisów prawa wydaje się wprowadzenie ustawy o zdrowiu publicznym. Jednak centralizacja zadań w obszarach zdrowia publicznego może nieść za sobą skutek ograniczenia inwencji własnej samorządu zgodnie z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych danej grupy społecznej z danego obszaru. JST muszą mieć możliwość decydowania o kształcie podejmowanych interwencji zdrowotnych i ich finansowaniu. Prezydent Ełku, **Tomasz Andrukiewicz** zgłosił z kolei zastrzeżenia dotyczące powołania Pełnomocnika Rządu do koordynacji zadań wynikających z ustawy w randze sekretarza stanu i Rady ds. Zdrowia Publicznego. Zwracał uwagę na rozproszenie odpowiedzialności za strategię, koordynację i wiele zadań z zakresu zdrowia publicznego, z Ministra Zdrowia na organ kolegialny.

Przeciwko

„płaceniu samemu sobie”

Zarząd przyjął stanowisko w sprawie **„płacenia samemu sobie” podatków i opłat** przez jednostki samorządu terytorialnego na wniosek miasta Gliwice. Chodzi o kompleksową i systemową zmianę w projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, gdyż ta zaproponowana w koncepcji MF, a przygotowana przez senacką Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji (druk 853) nie rozwiązuje w ten sposób problemu. Po pierwsze konieczne jest zniesienie obowiązku podatkowego, a nie zwolnienie, a po drugie - rozszerzenie katalogu tego zniesienia; powinno dotyczyć nie tylko podatku od nieruchomości (i to także tych będących we władaniu gminnych jednostek budżetowych), ale też innych

niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym (np. opłat za zajęcie pasa drogowego, opłat geodezyjnych czy z tytułu trwałego zarządu). Aktualny stan prawny powodujący, że gminy zmuszone są „same sobie” uiszczać niektóre z tytułów dochodów, prowadzi do niczym nieuzasadnionych przepływów wewnątrz JST. Takie płacenie generuje dodatkowe wydatki, które pomniejszają środki finansowe na realizację zadań własnych, a także prowadzą do zniekształcenia obrazu faktycznie zrealizowanych dochodów i wydatków oraz przychodów i kosztów, które potem są prezentowane w sprawozdaniach budżetowych. Ze względu na to, że katalog tytułów płatności jest szeroki, Zarząd Związku proponuje rozwiązanie uniwersalne wprowadzające przedmiotowe wyłączenie w ustawach ustrojowych dotyczących poszczególnych samorządów.

O wynagrodzeniach samorządowców

W posiedzeniu wzięł udział **Andrzej Hallicki**, minister administracji i cyfryzacji. Samorządowcy z miast zwracali uwagę na parę problemów do uregulowania. Jednym z nich są wynagrodzenia pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru. Podkreślono daleko idącą niesprawiedliwość i nieracjonalność ograniczania wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska w JST określonego w art. 37 ust. 3. ustawy o pracownikach samorządowych. Regulacja ta powoduje, że wynagrodzenia tych osób kierujących polskimi samorządami mogły maksymalnie wzrosnąć o niespełna 7% w ciągu 10 lat, podczas gdy przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wzrosło w tym samym czasie o 65%, poziom inflacji w tym czasie wyniósł ok. 25%. Poziom wynagrodzenia burmistrzów i prezydentów jest niższy niż poziom średniej kadry kierowniczej w przedsiębiorstwach prywatnych, a także prezesów i kierowników działów spółek komunalnych. Nawet zastępcę burmistrza czy prezydenta może zarabiać więcej niż jego szef. Członkowie Zarządu domagają się rzetelnej dyskusji na ten temat. Minister przyznał rację, że problem jest, dotyczy całej sfery budżetowej, ale wymaga renegocjowania sytuacji Polski w sprawie deficytu finansów publicznych i nie powinno się tego załatwiać w czasie trwania kampanii.

Joanna Proniewicz

Posiedzenie Zarządu ZMP w Piotrkowie Trybunalskim

VAT do Trybunału Konstytucyjnego?

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Piotrkowie Trybunalskim 27 marca br. dyskutowano m.in. na temat ustawy o podatku VAT, pozbawiania kilkudziesięciu miast z obszarów subregionalnych możliwości finansowania działań ze źródeł Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2013-2024 (POIŚ), a także o Prawie o ruchu drogowym i Prawie ochrony środowiska.

Członkowie Zarządu podjęli decyzję w stosunku do procedowanego projektu - ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług (VAT). Założenia i projekt zostały wcześniej negatywnie zaopiniowane przez Związek (stanowisko z posiedzenia w Legnicy z 17 października 2014 r.). Komisja Wspólna natomiast nie zaopiniowała tego projektu, gdyż nie zawierał on oszacowania skutków finansowych, a w sposób istotny może on wpłynąć na finanse JST. Próba zawalczenia w Senacie o zmianę tego projektu nie powiodła się, choć senatorzy wnieśli zasadniczą poprawę do tego projektu, a mianowicie wykreślili zapis, który mówi o tym, do czego ma się odnosić tzw. przewspółczynnik przy obliczaniu odliczenia (Sejm uchwalił w wersji „ministerialnej” - „przychody rozumiane jako przychody i dochody”). Niezależnie od tego ustawa ta po pierwsze zawiera rozstrzygnięcia wyprzedzające decyzje dotyczące tego, czy samorząd jest jednym podatnikiem, czy też jednostki budżetowe samorządu są odrębnymi podatnikami. W tej kwestii rozstrzygnięcia jeszcze nie ma, a miasta przyjęły różne rozwiązania w tym zakresie. Po drugie – proponuje się odesłanie do rozporządzenia, w którym mają być zawarte kryteria ustalania „prewspółczynnika” (przykładowe).

- Stoimy na stanowisku, że zgodnie z art. 217 Konstytucji RP, nie ma możliwości odesłania do rozporządzenia kryteriów, które mają określać, ile należy zapłacić podatku. To powinno być zapisane w ustawie – przekonywał, referujący te zagadnienia, **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP. Ta ustawa zawiera ponadto inne rozstrzygnięcia, które są bardzo ważne z punktu widzenia interesów publicznych, ponieważ ma w dużym stopniu ukrócić możliwości oszustwa przy podatku VAT, co wpłynie korzystnie na stan

finansów państwa, dlatego Zarząd postanowił zwrócić się do Prezydenta RP o niepodpisywanie lub podpisanie tej ustawy i skierowanie jej do Trybunału Konstytucyjnego, tylko w kwestiach ważnych dla samorządów. - *To gra o duże pieniądze, miliardy złotych w skali roku* – podkreślał prezes ZMP, **Zygmunt Frankiewicz**.

Pozytywnie o ochronie

Samorządowcy z miast udzielili parcia dla projektu ustawy o **ochronie krajobrazu**, bo jest to bardzo potrzebna regulacja, która wprowadza

Generalnie pozytywną ocenę otrzymał projekt **Prawo ochrony środowiska** oraz innych ustaw (PO), który wprowadza lepsze możliwości zastosowania prawnych narzędzi poprawy jakości powietrza w Polsce i ochrony przed hałasem. Projekt zawiera jednak pewne mankamenty, np. brakuje w nim oceny skutków finansowych, a w art. 227 nie podaje się wytycznych do zaświadczeń wydawanych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta potwierdzających redukcję ilości wprowadzanych do powietrza gazów i pyłów z instalacji spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych. Poszerza on jednak kompetencje gmin, które nie są obowiązkowe (np. daje możliwość wprowadzenia stref ograniczonej emisji komunikacyjnej, przeprowadzania kompensacji emisji, rozszerza uprawnienia strażników miejskich). Realizuje ponadto postulaty samorządowe (kontrola tego, co jest spalane, strefy ograniczonej emisji).

Uwagi do oświetlenia i rehabilitacji

Jako korzystne dla budżetów JST zasiadający w Zarządzie ZMP uznali przesunięcie finansowania oświetlenia niektórych dróg do GDDKiA (drogi ekspresowe, drogi krajowe poza terenem zabudowy) w nowej regulacji **Prawo energetyczne** (PO). Wątpliwości budzi jednak określenie „miejsce publiczne”

zawarte w projekcie, które należy doprecyzować.

Z uwagami przyjęto natomiast projekt o **rehabilitacji zawodowej i społecznej** oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (PO), który wprowadza zmiany porządkujące, doprecyzowuje i racjonalizuje rozwiązania istniejące. Największą zmianę przynosi uchylenie art. 5a (szczególny tryb wydawania orzeczeń o niepełnosprawności osobom posiadającym orzeczenia ZUS, bez względu na datę ich wydania, orzeczeń KRUS i organów orzeczniczych służb mundurowych wydane przed 1.01.1998 r.). Uchylenie tego przepisu oznacza, że zespoły nie będą już wydawały orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień. Zastrzeżenia budzi m.in. sposób wprowadzenie tej zmiany oraz brzmienie art. 6 ust. 3 pkt 7 (brak

W Piotrkowie Trybunalskim odbyło się pierwsze w VII kadencji, merytoryczne, posiedzenie Zarządu ZMP.

Fot. J. Proniewicz

podatek od reklam i zapewnia porządkowanie przestrzeni. Akceptację uzyskał też projekt o **samorządzie powiatowym** (PO), który przenosi zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego starostwa powiatowego z kompetencji rady powiatu do zarządu powiatu (podobnie jak jest w ustawie o samorządzie gminnym i wojewódzkim) oraz projekt o **gospodarce nieruchomościami** (PO), który proponuje, aby zwrot bonifikaty, jeśli ktoś zbył nieruchomość przed upływem 5 lat od jej nabycia, nie dotyczył również spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Zarząd na wniosek **Zofii Trębackiej**, radnej Warszawy, uzupełnił ten przepis o indywidualną budowę domu.

jasnych i przejrzystych kryteriów dokonywania rozróżnień pomiędzy „całkowicie zniesioną” a „znacznie ograniczoną możliwością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych”).

Niedobre rozwiązania

Nie uzyskał akceptacji **projekt Prawo o ruchu drogowym (PO)**, który m.in. zaostrza kary oraz przesuwu uprawnień dotyczące instalowania radarów od strażników miejskich do policji. Oznacza to mniejsze dochody dla gmin i przede wszystkim – jak wskazywał **Ryszard Brejza**, prezydent Inowrocławia – mniejsze środki na budowanie systemu bezpieczeństwa w miastach, na co były obecnie przeznaczane środki z mandatów. **Mieczysław Gołuński**, burmistrz Kartuz, podkreślał, że każda z gmin pomaga też policji. Projekt nazwano czysto PR-owskim. Zaznaczano jednak, że niedobłą praktyką jest wydzierzawianie fotoradarów.

Zarząd sprzeciwił się również projektom ustaw posłów Twojego Ruchu: **o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, o promocii zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i o samorządzie gminnym**. Unieumożliwiają one łączenie stanowisk dyrektorów Urzędu Morskiego, Urzędów Pracy z mandatem radnego oraz zatrudnianie radnych i ich bliskich w urzędach JST i w samorządowych jednostkach organizacyjnych, co stanowi ograniczanie biernego prawa wyborczego. Oburzające są w opinii samorządowców

miejskich takie stwierdzenia zawarte w uzasadnieniu tych projektów, które sugerują, że samorząd jest miejscem, gdzie rozwija się nepotyzm i korupcja.

Negatywnie zaopiniowano oba projekty **Kodeks wyborczy** (obywatelski i posłów niezrzeszonych). Pierwszy z nich zawiera kilka pozytywnych zmian (np. wybory tylko jednodniowe), ale nakłada też obciążenia finansowe. Samorządowcy z miast uważają, że takie rozwiązania jak np. przezroczyste urny, koperty czy urządzenia rejestrujące w każdym lokalu wyborczym to drastyczne środki, które są zbędne. - *Nic takiego nie wydarzyło się w poprzednich wyborach, aby je wprowadzać, a generują one koszty dla samorządu* – przekonywał **Andrzej Dziuba**, prezydent Tychów. Drugi z projektów uznano za kompletnie nierealny do realizacji (system nalepek wyborczych, każda karta wyborcza odnotowywana w systemie informatycznym poprzez skanowanie kodów kreskowych itp.)

Na wniosek miast

Roman Szelemej, prezydent Wałbrzycha zgłosił poważny problem, który dotknie kilkadziesiąt miast z obszarów subregionalnych, oraz powiązane z nimi wspólnoty i spółdzielnie, przez pozbawienie możliwości finansowania ze źródeł POiŚ na lata 2013-2024 przedsięwzięć w takich dziedzinach jak termomodernizacja, niska emisja (komunikacja) i rewitalizacja, zostawiając tylko możliwość korzystania ze środków RPO. Prawie 80 miast nie będzie mogło sięgać

np. po zakup niskoemisyjnych autobusów. Zmiana ta dokonała się na przełomie roku, bez żadnego wytłumaczenia. Członkowie Zarządu podkreślali, że średnie miasta są bardzo ważne w ZMP, dlatego należy bronić szczególnie ich interesów. Wyrażono zaniepokojenie w związku z takimi działaniami, które de facto utrudniają policentryczny rozwój kraju, oraz zaapelowano o przywrócenie poprzednich przepisów.

Na wniosek prezesa Zarządu Stowarzyszenia Metropolia Poznań, prezydenta Poznania, **Jacka Jaśkowiaka**, wystosowano też stanowisko **w sprawie uelastyczenia rozporządzenia MliR w sprawie szczegółowych warunków określania obszarów funkcjonalnych i ich granic**, w kwestii szczegółowego regulowania zasad tworzenia obszarów funkcjonalnych (możliwość włączania do obszaru gmin graniczących z co najmniej jedną gminą należącą do tego obszaru). Zawarte w projekcie koncepcje delimitacji należy skonfrontować z samorządowymi procesami integracji metropolitalnej, jakie od kilku już lat mają miejsce na obszarach wielu polskich aglomeracji. „*Rozporządzenie nie uwzględnia wiedzy i doświadczenia z zakresu współpracy międzysamorządowej, a kompetencje ustawowe samorządów w tym zakresie czyni fasadowymi.*” – czytamy w piśmie prezydenta Poznania.

Więcej informacji w *Komunikacie na www.zmp.poznan.pl*

Joanna Proniewicz

Konferencja „Cities of Change” w Poznaniu

22-23 kwietnia br. Poznaniu odbyła się już ostatnia konferencja w ramach projektu „Cities of Change”, tym razem pod nazwą „Główne tendencje rozwojowe w europejskich miastach - identyfikacja i skuteczne metody interwencji”.

Cities of Change – cooperation of cities in the field of city development (CCnet - www.ccnet.poznan.pl), to międzynarodowy projekt, którego liderem jest miasto Poznań. Realizacja przedsięwzięcia zaplanowana została na dwa lata, od czerwca 2013 do maja 2015 r. przez partnerstwo europejskich miast: Bolonię (Włochy), Bukareszt (Rumunia), Dyneburg (Łotwa), Dublin (Irlandia), Florencję (Włochy), Hagę (Holandia), Hengelo (Holandia), Kłajpedę (Litwa), Murcję (Hiszpania), Padwę (Włochy), Rennes (Francja), Wolverhampton (Wielka Brytania), Region Metropolitalny Hanower–Brunszwik–Getynga–Wolfsburg (Niemcy) i Poznań. Projekt jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu Komisji Europejskiej w ramach Programu Europa dla Obywateli, Działanie 1 – Aktywni obywatele dla Europy, Poddziałanie 1.2 – Sieci miast partnerskich. Wszystkie realizowane w ramach projektu wydarzenia są adresowane do reprezentantów samorządu odpowiedzialnych za kierowanie rozwojem miast, przedstawicieli środowiska naukowego, organizacji pozarządowych i zainteresowanych poruszającą tematyką mieszkańców.

Podczas konferencji specjaliści z kraju i zagranicy mówili m.in. o: przyszłości miast, tworzeniu miast przez mieszkańców, stymulowaniu odpowiedzialności i partycypacji. Odbyła się też debata oksfordzka na temat Rewitalizacji Śródmieścia (czy zatrzyma ona spadek liczby mieszkańców Poznania) oraz dyskusja pt. „25 lat samorządności - już obywatele czy bierni obserwatorzy”.

Więcej na ten temat w następnym numerze „SM” (5/218).

(jp)

O planach i wyzwaniach

Zależy mi na współdziałaniu związków

Z Prezesem Związku Miast Polskich Zygmuntem Frankiewiczem rozmawia Ewa Parchimowicz

■ **Tuż po wyborze na prezesa ZMP mówił Pan o ogromie pracy, który stoi przed Związkiem. Które ze spraw są najpilniejsze do załatwienia?**

- Najpilniejsze jest monitorowanie toczącego się procesu legislacyjnego. Tendencja do przeregulowania życia publicznego jest w naszym kraju ogromna i trzeba umieć odnaleźć w tym całym zalewie projektów nowych aktów prawnych te, które mogą być niebezpieczne dla samorządu i obywateli. Praktyka pokazuje niestety, że takie sytuacje nie są rzadkie. Priorytetem są oczywiście również finanse, czyli głównie obrona samorządów przed kolejnymi obciążeniami nakładanymi przez rządzących.

■ **Jakie działania Związku, Pana zdaniem, należy wzmocnić?**

- Związek dysponuje ogromnym potencjałem – są nim pracownicy ponad 300 urzędów miast. Specjaliści, których zatrudniamy, mają bardzo duże kompetencje i mogą wnieść bardzo wiele do działalności Związku. Uważam, że musimy ten potencjał intensywniej wykorzystywać, zarówno przy konsultacjach procesu legislacyjnego, jak i do bezpośredniego reprezentowania Związku w wielu sytuacjach.

■ **Jakie, Pana zdaniem, najpoważniejsze bariery napotykają dziś samorządy w codziennym funkcjonowaniu?**

- W pierwszej kolejności należałoby wymienić bariery finansowe, które dotyczą szczególnie mniejszych ośrodków. W tej sprawie powiedziano już bardzo wiele, więc nie sądzę, aby trzeba było rozwijać temat. Bardzo istotne są również kwestie prawne i nie chodzi mi tutaj tylko o wspomnianą wyżej ogromną liczbę nowych regulacji, ale głównie o zmienną wykładnię przepisów już obowiązujących. Często bowiem ta wykładnia staje się dla przeróżnych instytucji nadzorczych ważniejsza niż zdrowy rozsądek, czy wręcz litera prawa. Wymienię jeszcze jeden poważny problem, który można by, niezbyt elegancko określić jako „bałagan w państwie”. Dobrym przykładem tego zjawiska jest

kompromitacja PKW przy organizacji wyborów samorządowych. Nowszym i trochę mniej spektakularnym, ale rodzącym duże problemy dla urzędów i obywateli jest wdrożenie w USC systemu Źródło. Tego typu zjawisk jest sporo. Poważnie utrudniają one nasze funkcjonowanie, a co gorsza rzucają na wizerunek samorządu wśród mieszkańców. Trudno się bowiem dziwić oburzeniu osoby, która musi kilka godzin oczekiwać na wydanie aktu

by udało się doprowadzić do większego zaangażowania w nasze wspólne sprawy poszczególnych członków Związku, również spoza jego zarządu.

■ **Łączenie funkcji prezydenta miasta z funkcją prezesa dużej organizacji samorządowej na pewno nie będzie łatwe. Gliwice z pewnością też mają swoje liczne problemy?**

- Mamy, oczywiście, jak wszyscy. Sami ich sobie zresztą dokładamy podejmując liczne wyzwania. Dobrym

zgonu bliskiej osoby. I trudno w takiej sytuacji wytłumaczyć, że winnym problemów jest administracja centralna, a nie urząd, który musi wystawić ten dokument, posługując się narzuconą z góry wadliwą aplikacją.

■ **Jak Pan osobiście zamierza włączyć się w działania Związku? Jak dla siebie wyznacza Pan zadania?**

- Uważam, że stowarzyszenia samorządów powinny być z definicji zdecentralizowanymi organizacjami, w tym zresztą tkwi ich siła. Nie mam wizji silnego przywództwa, czy roszczenia sobie pretensji do jednoosobowego reprezentowania całego środowiska, tym bardziej, że jestem prezydentem miasta raczej średniej wielkości. Widzę swoją główną rolę w koordynacji działań członków oraz promowaniu aktywnych. Za swój sukces uważałbym, gdy-

tę przykładem może być budowana z myślą o potrzebach całego regionu duża hala widowiskowo-sportowa. Decyzja o lokalizacji takiego obiektu w mieście, które nie jest stolicą regionu, została źle przyjęta przez wiele osób. Mamy więc więcej problemów niż zwykle przy tego typu inwestycji.

Praca dla ZMP jest oczywiście wyzwaniem, ale mam wieloletnie doświadczenia w prowadzeniu dużego regionalnego związku samorządów – Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Myślę że będą one teraz bardzo przydatne.

■ **Jest pan prezydentem Gliwic nieprzerwanie od 1993 roku. Co, Pana zdaniem, decyduje w największym stopniu o powodzeniu w kierowaniu miastem?**

- Za najważniejsze uważam niepoddawanie się populizmowi oraz rozsądne, konsekwentne realizowanie szeroko

uzgodnionej strategii. Uważam, że o porażkę na stanowisku prezydenta, burmistrza najłatwiej, kiedy nie ma się woli zmieniania na lepsze swojego miasta, a władzę uznaje się za cel sam w sobie oraz kiedy ulega się pokusie populizmu. Działania „pod publiczkę” dają korzyści na krótką metę. Trzeba mieć szacunek dla mieszkańców, wyborców. Oni - wbrew temu, co się niektórym wydaje - bardzo łatwo poznają się na takim działaniu. Na tym stanowisku trzeba czasem dokonywać trudnych wyborów i podejmować niepopularne decyzje. Jeżeli ich celem jest dobro społeczności, to w dłuższej perspektywie zawsze popłaca.

■ **Co chciałby Pan osiągnąć w ciągu czteroletniej kadencji w Związku?**

- Uczynić ZMP jeszcze mocniejszym i jeszcze lepiej zorganizowanym związkiem. Jego siła powinna wynikać z kompetencji struktur i sprawnego działania, tak aby członkowie Związku mieli poczucie, że skutecznie dba on o ich wspólne interesy.

■ **Trwa dyskusja nad rolą i znaczeniem ogólnopolskich stowarzyszeń samorządowych, takich jak Związek Miast Polskich oraz związków regionalnych, jakim jest np. Śląski Związek Gmin i Powiatów. Co Pan sądzi na ten temat? Jakie cele dziś realizują ogólnopolskie stowarzyszenia?**

- Cele się nie zmieniają i są wspólne dla wszystkich związków. Zmieniają się

akcenty, bo reagujemy na zewnętrzne warunki. Zależy mi na tak silnym, jak to możliwe, współdziałaniu związków. Zarówno ogólnopolskich, jak i regionalnych. Aktywność na gruncie społecznym, czy publicznym to nie jest mocna strona Polaków. Tym bardziej trzeba doceniać, promować i wspierać organizacje i pracujących w nich ludzi, którzy chcą aktywnie działać. Samorząd terytorialny to ważna część administracji Polski. Zapewnienia o tym fakcie słyszemy nawet od przedstawicieli najwyższych władz, warto więc, aby ich merytoryczny głos był słyszalny.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Komisja Rewizyjna ZMP (2015-2019)

PRZEWODNICZĄCY

Tadeusz KRZAKOWSKI: prezydent Legnicy od 2002 roku; absolwent Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, studiów podyplomowych w Szkole Głównej Handlowej, Bałtyckiej Wyższej Szkole Humanistycznej oraz na Wydziale Prawa i Administracji UW; nauczyciel dyplomowany; radny RM w Legnicy w latach 1990-2002 (jej przewodniczący i wiceprzewodniczący), od 1998 do 2002 z ramienia SLD radny i wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Dolnośląskiego; od 2005 roku przewodniczący Komisji Rewizyjnej ZMP.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO:

Ryszard PABIAN: burmistrz Jasła od 2014 roku (PiS); magister inżynier budownictwa (Politechnika Rzeszowska), studia podyplomowe w zakresie wyceny nieruchomości w Wyższej Szkole Handlu i Finansów Międzynarodowych w Warszawie; przedsiębiorca budowlany; w latach 2000-2003 zastępca dyrektora Departamentu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie; w latach 2007-2010 - zastępca burmistrza Jasła; działacz Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

CZŁONKOWIE:

Julian JOKŚ: delegat miasta Krotoszyna do ZMP; burmistrz Krotoszyna w latach 1994-2014 (PSL); magister inżynier melioracji wodnych, absolwent Akademii Rolniczej w Poznaniu, podyplomowych studiów samorządowych na Uniwersytecie Wrocławskim i Studium Prawa Europejskie-

go w Warszawie; od 1971 roku w administracji publicznej, w latach 1981-1990 - zastępca naczelnika Krotoszyna, w latach 1990-1994 - zastępca burmistrza miasta; w latach 2007-2015 członek Zarządu ZMP; od 2014 roku radny sejmiku wielkopolskiego.

Elżbieta RADWAN: burmistrz Wołomina od 2014 roku; wykształcenie wyższe administracyjne (UW), studia podyplomowe z zakresu samorządu terytorialnego i rozwoju lokalnego, szkolenia i warsztaty w ramach Forum Sekretarzy Województwa Mazowieckiego oraz ukończona Akademia Liderów Samorządowych; w latach 1995-2007 pracownik Urzędu Miejskiego w Wołominie, w latach 2007-2013 - sekretarz gminy Jabłonna, a w latach 2013-2014 - sekretarz miasta Kobyłka.

Radosław WITKOWSKI: - od 2014 prezydent Radomia (PO); magister resocjalizacji (Uniwersytet Jagielloński), absolwent Podyplomowego Studium Ogólnomenedżerskiego w Instytucie Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego; członek Platformy Obywatelskiej od 2003 roku; w 2006 roku wybrany na radnego miejskiego; poseł na Sejm VI i VII kadencji (2007-2014) - członek sejmowej komisji samorządu i polityki regionalnej oraz komisji do spraw Unii Europejskiej, a także przewodniczący sejmowej Podkomisji ds. ustroju samorządu terytorialnego oraz podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Opracowała J. Proniewicz

Wizyta studyjna ukraińskich samorządowców

Transfer doświadczeń

23 marca br. w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odbyło się kolejne spotkanie grupy samorządowców ukraińskich i polskich, biorących udział w projekcie „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE”.

Projekt jest wspólną inicjatywą Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Rozpoczęte w 2014 r. przedsięwzięcie współfinansowane jest ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i jej Programu Study Tours to Poland. Po stronie ukraińskiej partnerem jest Związek Miast Ukrainy.

W realizację projektu zaangażowane są także samorządy członkowskie Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. W ramach dotychczasowych czterech wizyt studyjnych, z których trzy odbyły się w ubiegłym roku, Polskę odwiedziło już ponad 80 samorządowców z blisko 50 miast Ukrainy. W wizycie, która odbyła się w marcu, uczestniczyli przedstawiciele miast Użgorod, Kamieniec Podolski, Czugujew, Emilczyn, Borodianka, Wilniańsk, Dubno, Łuck, Sewierodoniek, Komsomolsk, Słowiańsk, Pierwomajsk, Wołodarsk Wołyński, Wałki, Nowopolkow, Wołnowacha. Przez cztery dni gości w Gdyni, Głogowie, Kaliszu, Kozienicach, Lubartowie, Mińsku Mazowieckim, Sochaczewie, Sokołowie Podlaskim i Toruniu.

Podczas spotkania w Kancelarii Prezydenta gości powitał Sekretarz Stanu Olgierd Dziekoński. Mówiąc o polskich doświadczeniach transformacji podkreślał znaczenie samorządu – lokalnej wspólnoty samorządowej, miejsca, z którym identyfikują się mieszkańcy, które sprzyja kreatywności i stwarza poczucie odpowiedzialności oraz bezpieczeństwa. Słowa powitania skierował do ukraińskich gości i polskich gospodarzy Ambasador Ukrainy – Andrij Deschchysia. Podziękował on Kancelarii Prezydenta RP, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i polskiemu samorządowi za duże wsparcie dla Ukrainy. Wyraził też wdzięczność wobec posła Marcina Świąćickiego, szefa grupy eksperckiej ds. reformy samorządowej na Ukrainie, za jego wytrwałość, a wręcz upór w pracach na rzecz reform decentralizacyjnych na Ukrainie. Ambasador zaapelował także do

ukraińskich samorządowców, by nawiązywali bezpośrednie kontakty z polskimi samorządami, czerpali z polskich doświadczeń, także tych trudnych, a zmiany wprowadzali na Ukrainie już teraz – nie czekając na działania Rady Najwyższej.

Spotkanie z samorządowcami Ukrainy w Kancelarii Prezydenta RP.

Fot. W. Rzędziński, Kancelaria Prezydenta RP

Posel Marcin Świąćicki przedstawił gościom zakres prac w ramach zespołu ekspertów ds. wdrażania reformy samorządowej na Ukrainie. W kolejnym

wystąpieniu, pani Agnieszka Dawydzik, Dyrektor Departamentu Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju w MliR, mówiła o etapach korzystania przez Polskę ze środków UE, od fazy przedakcesyjnej, po obecną perspektywę 2014-2020. Przedstawicielka MliR podkreślała znaczenie procesu formułowania i wdrażania w Pol-

sce strategii rozwoju – od poziomu regionów, po Narodową Strategię Rozwoju Regionalnego. Polską pomoc rozwojową i kierunki działań w celu wsparcia reform na Ukrainie omówił Jan Hofmokr, reprezentujący MSZ. „Polska decentralizacja dzisiaj”, była tematem wystąpienia Andrzeja Porawskiego, dyrektora Biura Związku Miast Polskich. Znaczenie rozwoju ruchów obywatelskich, budowania społeczeństwa obywatelskiego i ich rolę w procesie polskich przemian przybliżyła gościom Renata Koźlicka-Glińska, dyrektor programowy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. O polskich doświadczeniach korzystania z funduszy przedakcesyjnych opowiedział Mirosław Olczak, ekspert ZMP. W dyskusji goście ukraińscy wyrażali zainteresowanie polskimi doświadczeniami i nadzieję na głębokie zmiany decentralizacyjne w ich kraju. Wskazywali także na problemy wynikające m.in. z ograniczonych kompetencji finansowych samorządów ukraińskich oraz zbyt mało zdecydowane działania Rady Najwyższej Ukrainy, by wprowadzić reformy. Goście pytali też o polskie doświadczenia dotyczące dwu lub trzystopniowego podziału kompetencji samorządów.

Celem projektu, jest przygotowanie jak najszerszej grupy samorządowców ukraińskich do wdrożenia zaplanowanych reform decentralizacyjnych oraz absorpcji dotacji unijnych na rozwój (odpowiednik środków przedakcesyjnych w Polsce). Efektem długofalowym ma być wzmocnienie obrazu samorządu w oczach społeczeństwa ukraińskiego, podniesienie jakości, dostępności i efektywności lokalnych usług publicznych, a także ograniczenie skali zjawisk korupcyjnych. Jednym z wielu warunków powodzenia reform na Ukrainie jest jak najszersze włączenie mieszkańców w decydowanie o sprawach samorządowych i uruchomienie potencjału lokalnych społeczności – co 25 lat temu zdecydowało o sukcesie reform samorządowych w Polsce. Jednym z kluczowych punktów programów pobytu ukraińskich gości w polskich miastach, obok zarządzania projektami, jest pokazanie tych mechanizmów.

Projekt wpisuje się m.in. w inicjatywę Prezydenta RP dotyczącą polskiej pomocy dla Ukrainy oraz rządowy program wspierania reform na Ukrainie.

**Katarzyna Paczyńska
Alicja Stachowiak**

Relacje z wizyt studyjnych

GDYNIA O wspieraniu przedsiębiorczości

W dniach 23-27.03.2015 Gdynia gościła przedstawicieli władz dwóch ukraińskich miast: Siewierodoniecka i Użhorodu.

Delegacja spotkała się z władzami miasta – prezydentem i wiceprezydentami Gdyni oraz przewodniczącym Rady Miasta, a także uczestniczyła w posiedzeniu Rady Miasta.

Od lewej: wiceprezydent Gdyni, Marek Sępa, burmistrz Siewierodoniecka, Valentyn Kazakov, wiceburmistrz Użhorodu, Yaroslav Shafar i przewodniczący Rady Miasta Gdyni, Zygmunt Zmuda-Trzebiatowski.

Fot. D. Nelke

Reprezentanci Ukrainy odbyli wizyty studyjne w najważniejszych gdyńskich ośrodkach wspierania przedsiębiorczości i innowacji. W Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznym Gdynia zapoznali się z zasadami jego funkcjonowania, w tym m.in. z ofertą przestrzeni konferencyjnych i biznesowych, zasadami funkcjonowania Strefy Startup, Centrum Designu Gdynia i Centrum Nauki Eksperyment. Przedstawiciele Gdyńskiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości przybliżyli gościom doświadczenia związane z różnorodnymi inicjatywami wspierania i promowania przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Podczas wizyty w Gdyńskim Centrum Organizacji Pozarządowych omówiono zasady wspierania działalności organizacji pozarządowych w Gdyni oraz realizację kampanii 1% „Mały procent – wielka sprawa!”. Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni przedstawili ukraińskim gościom Zintegrowany System Zarządzania Ruchem TRISTAR oraz gdyńską politykę rowerową. Ponadto zaprezentowana została organizacja Strefy Płatnego Parkowania w terenie.

Goście mieli również okazję poznać gdyńskie inwestycje i doświadczenia miasta z zakresu realizacji projektów wspólnie

finansowanych ze środków unijnych, w tym tych przedakcesyjnych. Wśród omawianych problemów pojawiły się także zagadnienia zapewnienia przejrzystości działań samorządu i prowadzenia dialogu z mieszkańcami oraz partycypacja społeczności lokalnej w wyznaczaniu kierunku rozwoju miasta, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych. ■

GŁOGÓW Dzielenie się doświadczeniem

2-osobowa delegacja samorządów Ukrainy z przewodniczącym Rady Miasta Kamieniem Podolskim Anatolijem Kaczorowskim oraz zastępcą mera miasta Komsomolsk w obwodzie Połtawskim Nadią Uhnicewą spędziła w Głogowie bardzo pracowity czas.

Dziennie odbywało się 7 – 8 różnorodnych spotkań i odwiedzin, zarówno w sesjach popołudniowych, jak i popołudniowych. Goście poznali specyfikę działania głogowskiego samorządu i spółek miejskich oraz zakładów budżetowych. W obszarze zainteresowania gości znalazła się także organizacja służby zdrowia, zakładów opieki społecznej i geriatrycznej.

Gościom z Ukrainy towarzyszyło w Głogowie życzliwe przyjęcie, otwartość i solidarność.

Fot. Archiwum UM w Głogowie

Wieczorne spotkania z prezydentem miasta, jego zastępcami, a także z naczelnikami wydziałów pozwalały na bieżąco dzielić się wrażeniami i spostrzeżeniami. Podczas dyskusji porównywano stan realizacji zadań samorządów Polski i Ukrainy. Szczególne wrażenie na gościach zrobiły pobyty w miejskich spółkach komunalnych i wysoki stopień ich technologicznego wyposażenia. Tak było w przypadku Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji czy Głogowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego. Goście zwiedzili jedną z najlepiej wyposażonych w województwie dolnośląskim szkół z oddziałami integracyjnymi – SP 12, poznali system organizacji i zarządzania oświatą oraz opieką przedszkolną

i żłobkową. Wielkie wrażenie na gościach zrobiły także wizyty w Domach Diennej Opieki i system organizacji spotkań integracyjnych kręgu seniorów.

Goście poznali walory turystyczne historycznego miasta i grodu nad Odrą. Wyrazili słowa podziwu dla ilości i jakości zmian zachodzących w infrastrukturze ponad tysiącletniego Głogowa. ■

KOZIENICE Samorząd bez tajemnic

W Kozienicach gościli mer miasta Czujew Galina Minajewa i zastępcą mera miasta Pervomajsk Nina Charczenko. Wizyta odbywała się w ramach projektu: „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE” realizowanego przez Związek Miast Polskich.

Burmistrz Kozienic Tomasz Śmietanka z merem miasta Czujew Galiną Minajewą i zastępcą mera miasta Pervomajsk Niną Charczenko.

Fot. Archiwum UM

Od dnia 24 do 27 marca realizowany był szczegółowy program, który pokazał przedstawicielom samorządów ukraińskich funkcjonowanie gospodarki komunalnej w mieście, strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego i samorządu gminnego, sposoby wspierania organizacji pozarządowych, sposoby budowania zaufania między obywatelami a władzami samorządowymi oraz projekty pozwalające pozyskiwać fundusze inwestycyjne.

Następnie goście z Ukrainy zapoznali się z funkcjonowaniem opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i gospodarki mieszkaniowej Gminy Kozienice, a także zaprezentowano im Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Podczas spotkań w placówkach oświatowych i szkołach przybliżono funkcjonowanie oświaty, zorganizowano spotkanie w Domu Kultury i Muzeum Regionalnym. Zagadnienia dotyczące sportu, rekreacji i ochrony środowiska zostały omówione podczas zwiedzania obiektów sportowych i rekreacyjnych. ■

KALISZ O preferencjach UE

W Kaliszu z wizytą studyjną przebywali zastępca mera Kamieńca Podolskiego, Wasyl Sukacz oraz p.o. mera i sekretarz Rady Miejskiej miasta Słowiańsk w obwodzie donieckim, Ołeh Zontow.

Kamieniec Podolski to od 1994 roku miasto partnerskie Kalisza. Z kolei Słowiańsk leży ok. 50 km od frontu. Część miasta jest zrujnowana, są tam liczni uchodźcy i osoby poszkodowane w wyniku walk.

Goście ukraińscy po obu stronach prezydenta Kalisza: po lewej Wasyl Sukacz, po prawej Ołeh Zontow.

Fot. K. Zachara, UM w Kaliszu

Pobyt gości rozpoczął się od spotkania z prezydentem miasta, Grzegorzem Sapińskim. Pracownicy magistratu kolejno przedstawiali gościom poszczególne obszary działania samorządu: narzędzia zarządzania rozwojem i funkcjonowaniem miasta (budżet, system jakości ISO Urzędu, kontrolę zarządczą, budżet obywatelski), systemową współpracę samorządu z NGO's w ramach grantu Centrum Organizacji Pozarządowych w Kaliszu, zamówienia publiczne (aspekt antykorupcyjny), zarządzanie majątkiem miasta i funkcjonowanie jego kapitałów w spółkach komunalnych. Dużą ciekawość wzbudziły informacje o pozyskiwaniu dofinansowania UE dla konkretnych projektów infrastrukturalnych już wykonanych lub w fazie realizacji. Ponadto zapoznano ukraińskich gości z zasadami realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, turystyki, sportu, ochrony zabytków oraz z funkcjonowaniem systemu edukacji i wychowania, tak w sferze publicznej, jak i prywatnej działalności tego sektora (finansowanie, nadzór programowy, koszty itp.).

Bardzo ważną częścią pobytu było spotkanie w Fundacji Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, w którym uczestniczyli nie tylko przedstawiciele tej instytucji, ale i Regionalnej Izby Gospodarczej, Wielkopolskiego Klastra Lotniczego, Kla-

stra Spożywczego Południowej Wielkopolski, sieci European Business Network oraz Krajowej Izby Gospodarczej z Warszawy. Kaliszanie wyraźnie podkreślali, że w obecnej perspektywie finansowej Unia preferuje pomoc na poziomie regionalnym i tego rodzaju więzi powinny być budowane na Ukrainie. ■

LUBARTÓW O procesach decentralizacyjnych

W dniach od 23 do 27 marca br. w Lubartowie gościła delegacja z Ukrainy. W jej skład weszli burmistrz z partnerskiego miasta Emilczyn – Leonid Filonenko oraz burmistrz Włodarska Wołyńskiego – Walentyna Hryhoriwna Onofrijuk.

Program pobytu delegacji ukraińskiej w mieście obejmował m.in. spotkania z władzami miasta i kierownictwem urzędu. Zaprezentowano struktury Urzędu Miasta oraz sposoby jego zarządzania. Goście interesowali się projektami zrealizowanymi przez Lubartów na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat – w kontekście procesu wdrażania reform decentralizacyjnych planowanych we własnym kraju.

Burmistrzowie z Ukrainy spotkali się m.in. z władzami miasta i kierownictwem urzędu.

Fot. Archiwum UM w Lubartowie

Burmistrzowie z ukraińskich miast uczestniczyli w objazdowej prezentacji najważniejszych inwestycji w mieście, dotyczących infrastruktury, połączeń kolejowych, oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, jak również Lubartowskiej Strefy Gospodarczej. Zaprezentowano im także współpracę w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE) Euro – Park Mielec Podstrefa Lubartów. Delegacja odwiedziła Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej, gdzie goście zapoznali się z funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami na terenie miasta. Poznali również zagadnienia z zakresu oświaty, kultury i sportu, w tym kwestię pro-

wadzenia publicznych i niepublicznych przedszkoli. W programie przewidziana była wizyta w Lubartowskim Ośrodku Kultury, Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji oraz w szkołach i przedszkolach podległych miastu. Spotkania dotyczyły również polityki społecznej gdzie delegacja odwiedziła Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zorganizowano również spotkanie z przedstawicielami lokalnej organizacji pozarządowej - Stowarzyszeniem Klub Abstynenta NADZIEJA. ■

MIŃSK MAZOWIECKI O udziale mieszkańców

W dniach 23 – 27 marca przebywali w Mińsku mer bliźniaczej Borodianki – Wiktor Truchan oraz mer miejscowości Valky – Walerij Skrypniczenko. Wzięli oni udział w projekcie „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE.

W Mińsku goście z Ukrainy spotkali się m.in. z młodzieżą.

Fot. Archiwum UM w Mińsku

Podczas kilkudniowej wizyty w Mińsku Mazowieckim goście zwiedzili miejskie placówki oświatowe (przedszkole, szkoły podstawowe oraz gimnazjum), obiekty sportowe oraz obiekty zarządzane przez Prezesa Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji – Bernarda Krekorę, Prezesa PGK – Jana Gibałę. W obiektach tych gospodarze pokazali, w jaki sposób udało im się wykorzystać środki unijne, zmodernizować i ulepszyć istniejącą infrastrukturę przeznaczoną dla mieszkańców miasta.

Pracownicy Urzędu Miasta przedstawili procedury i metody funkcjonujące przy aplikowaniu o środki zewnętrzne. Poruszono temat udziału obywateli w realizacji kluczowych dla miasta przedsięwzięć.

Ostatniego dnia pobytu odbyło się spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na terenie Mińska Mazowieckiego i dla społeczności lokalnej. ■

SOCHACZEW Przed wszystkim projekty społeczne

W Sochaczewie działaniu burmistrza, rady i administracji przyglądały się Natalia Muslienکو, mer Vilnienska leżącego w obwodzie zaporoskim oraz Ludmiła Latysheva zastępcą mera miejscowości Novopskov w obwodzie ługańskim.

Przez pięć dni panie poznawały z bliska polski samorząd. Pokazano im metody zarządzania usługami publicznymi, transportem zbiorowym. Rozmawiano o projektowaniu inwestycji, tworzeniu dokumentacji, pozyskiwaniu środków unijnych, przetargach, nadzorze nad inwestycjami, funkcjonowaniu gospodarki mieszkaniowej.

Przez pięć dni goście z Ukrainy w Sochaczewie poznawali z bliska polski samorząd.

Fot. Archiwum UM w Sochaczewie.

Wizyta studyjna rozpoczęła się od Kramnic, gdzie swą siedzibę ma kilka organizacji pozarządowych, działa biblioteka, centrum kultury i Galeria Kramnice. Rozmawiano tam o dwóch edycjach sochaczewskiego budżetu obywatelskiego, zasadach działania Rady Sportu i Rady Pożytku Publicznego, o niemal milionie złotych dzielonym pomiędzy lokalne stowarzyszenia i fundacje.

Wiele uwagi poświęcono komunikacji zewnętrznej ratusza, czyli współpracy z lokalnymi i regionalnymi mediami, znaczeniu portalu Sochaczew.pl i roli miejskiego facebooka. Ukraińskich gości zaprosiło na wywiad radio Sochaczew. Liczne pytania dotyczyły Sochaczewskiej Karty Rodziny i Karty Seniora oraz funkcjonowania szkół i przedszkoli na terenie miasta, w tym placówek prywatnych dotowanych w znacznym stopniu przez miasto.

Szczególny nacisk podczas wizyty położono na projekty społeczne, realizowane samodzielnie przez samorząd lub z dofinansowaniem ministerialnym, rządowym, unijnym.

Pracownicy sochaczewskiego ratusza pokazali wiele plusów obecności w strukturach zjednoczonej Europy, w tym wdrożone przez miasto programy z dotacjami na poziomie 85%. Wspomniano

jednak również o żmudnych i czasochłonnych procedurach obowiązujących przy aplikowaniu o granty. ■

SOKOŁÓW PODLASKI Goście na warsztatach

W dniach 23-27 marca do Sokołowa przybył mer miasta Dubno, Wasyl Antoniuk oraz wójt Nowopolska, Oleksandr Bondar.

Goście z Ukrainy uczestniczyli w cyklu spotkań dotyczących planów rozwojowych miasta i znaczenia planowania strategicznego dla zwiększenia potencjału rozwojowego, organizacji gospodarki komunalno-mieszkaniowej i realizacji projektów w tym zakresie. Delegacja odwiedziła osiedla STBS i Sokołowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej zorganizowano dla Ukraińców warsztaty poświęcone przygotowaniu i zarządzaniu projektami rozwojowymi. Za przykład posłużył zakończony projekt p.n. „Przebudowa i adaptacja starego budynku dworca PKP w Sokołowie Podlaskim na potrzeby biblioteki miejskiej i pracowni dokumentacji dziejów miasta”. Goście odwiedzili plac budowy w Parku Przemysłowym „Sokołów” oraz uzyskali informacje na temat realizowanego aktualnie projektu p.n. „Budowa Parku Przemysłowego Sokołów Podlaski na terenach byłej Cukrowni”, dofinansowanego z programów UE. W Środowiskowym Domu Samopomocy odbyło się spotkanie dotyczące możliwości samorządu miejskiego w zakresie przeciwdziałania i zwalczania skutków bezrobocia.

W Parku Przemysłowym z burmistrzem Bogusławem Karakulą.

Fot. E. Śmiejkowska

Delegacja ukraińska uczestniczyła w prezentacji dotyczącej roli organizacji pozarządowych w aktywizacji społecznej i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Zaprezentowane zostały przykłady partycypacji obywatelskiej w realizacji inwestycji miejskich, projektów społecznych w zakresie aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych. Goście

uczestniczyli też w uroczystościach związanych ze 100-leciem Hufca ZHP w Sokołowie Podlaskim i w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Domu Miłosierdzia. ■

TORUŃ Toruński przykład dla Ukrainy

Od 23 do 27 marca 2015 r. w Toruniu gościli Sergiej Hryhorenko – sekretarz Rady Miasta Łuck i Sergiej Demchenko – burmistrz miasta Wołnowacha.

Swój pobyt w Toruniu ukraińscy goście rozpoczęli od spotkania 24 marca z przewodniczącym Rady Miasta Torunia Marcinem Czyżniewskim i zastępcą prezydenta Torunia Andrzejem Rakowiczem. Mowa była o organizacji i kompetencjach polskiego samorządu lokalnego oraz o korzyściach z obowiązującego w Polsce systemu administracyjnego. W Urzędzie Miasta Torunia ukraińscy partnerzy rozmawiali też w Wydziale Organizacji i Kon-

Przedstawiciele dwóch ukraińskich miast poznają w Toruniu zasady działania polskiej samorządności lokalnej.

Fot. Archiwum UM w Toruniu

troli o możliwościach organizacji kilkudniowych staży dla młodych ukraińskich samorządowców, a w Wydziale Komunikacji Społecznej i Informacji o współpracy z organizacjami NGO, budżecie partycypacyjnym i konsultacjach społecznych.

W kolejnych dniach odbyły się spotkania m.in.: w Wydziale Rozwoju i Programowania Europejskiego na temat projektów unijnych, w Wydziale Podatków i Windykacji o strefie budżetowej, podatkach i opłatach lokalnych, w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami na temat stanu prawnego gruntów i opłaty za grunt, w Wydziale Promocji o współpracy z miastami partnerskimi. Goście z Ukrainy poznali też zasady funkcjonowania i kompetencje Biura Rady Miasta Torunia, Biura Obsługi Inwestora i Przedsiębiorcy oraz Izby Przemysłowo Handlowej.

Stażyści zwiedzili też z przewodnikiem toruńską starówkę, Centrum Nowoczesności „Młyn Wiedzy” i Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży. Odbyło się też spotkanie z mediami.

Oprac. epe

Legnickie Centrum Seniora

Dla szczęśliwych ludzi

„Centrum Seniora” – program realizowany od 2013 roku w Legnicy jest laureatem niedawnego konkursu „Samorząd Przyjazny Seniorom 2014 – przyjazna administracja” zorganizowanego przez Senat RP. Legnicki projekt otrzymał wyróżnienie specjalne.

Centrum Seniora działa przy Legnickim Centrum Kultury. Jego powstanie było odpowiedzią władz miasta na potrzeby legnickiego środowiska senioralnego zwiększenia aktywności obywatelskiej w życiu kulturalnym, publicznym oraz utrzymania dłuższej aktywności zawodowej, poprawy stanu zdrowia, sprawności fizycznej. Miało też przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Myślą przewodnią władz Legnicy, które podjęły te działania, było zdanie *„Szczęśliwi ludzie żyją nie tylko lepiej, ale zdecydowanie dłużej”*. Bierność w życiu zawodowym i społecznym, ograniczenie kontaktów międzyludzkich wyraźnie przyczynia się do pogorszenia kondycji psychicznej i fizycznej osób starszych. Z kolei praca zawodowa czy społeczna jest często podstawowym, a niejednokrotnie jedynym bodźcem do aktywności życiowej. Samorząd Legnicy zdaje sobie sprawę, że osoby starsze to ogromny potencjał, które powinien być wykorzystany przez społeczność lokalne i organizacje pozarządowe.

Dzięki stworzonej w ramach projektu „Centrum Seniora” współpracy organizacji pozarządowych, instytucji kultury i samorządu lokalnego stworzono szansę dla tych seniorów, którzy z różnych przyczyn nie uczestniczą w działaniach już proponowanych przez władze miasta lub inne podmioty do aktywnego włączenia się w działania na ich rzecz.

Program założył rozwój różnych form aktywności, często wskazanych przez samych seniorów przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, w tym instytucji kultury, takich jak m.in. biblioteki publiczne, domu kultury, świetlice, teatr i muzeum. Ponadto, poprzez współpracę międzypokoleniową, działania te sprzyjają wzajemnemu rozwojowi umiejętności społecznych również wśród młodszego pokolenia.

Animacja

Budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych – to jedno z najważniejszych zadań Centrum Seniora. W miejscu tym zbierane są informacje na temat placówek działających w mieście na rzecz seniorów, a także udzielane porady i konsultacje prawne oraz medyczne dla seniorów. Miejsce to służy umacnianiu więzi międzypokoleniowych, a szczególnie podkreślaniu roli osób starszych w rodzinach.

**W 2011 roku w Legnicy stosunek ludności powyżej 60. roku życia do ogólnej liczby ludności wyniósł 21,3%.
W 2012 roku – 22,4%,
a w 2013 roku – 23,3%.
Na koniec 2030 roku przewidywany jest wzrost liczny osób w wieku poprodukcyjnym do 31,1%,
a w 2035 roku – do 33,2%.**

Centrum współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, w tym z Uniwersytetem Trzeciego Wieku i Klubami Seniora.

Na stronie internetowej Urzędu Miasta Legnicy stworzono zakładkę STREFA SENIORA. Dzięki niej osoby starsze mogą bliżej poznać nowoczesne systemy komunikacji. Seniorzy są informowaniu o życiu społecznym miasta i zachęceni do aktywnego w nim udziału. Jest to miejsce, gdzie można dowiedzieć się m.in. co ciekawego dzieje się w mieście, dokąd pójść po wsparcie i jak zorganizować swój wolny czas. Zakładka nawiązuje tytułem do rubryki poświęconej seniorom w Magazynie Miejskim „Legnica.eu”.

Sport i edukacja

„Senior fit” – to ta część programu, która umożliwia osobom starszym

udział w różnych formach aktywności ruchowej dostosowanej do ich wieku i stanu zdrowia. Dzięki niej zapoznają się też z odnową biologiczną jako środkiem wspierającym dbałość o zdrowie i dobre samopoczucie. Dla uczestników programu opracowana jest też dieta, która może być wskazówką, jak zdrowo się odżywiać. Prowadzone są zajęcia edukacyjno-prozdrowotne, które mają na celu wzmocnienie konstrukcji emocjonalno – psychicznej uczestników oraz rozwój ich osobowości i zainteresowań. Z myślą o osobach starszych prowadzone są też zajęcia na basenie: gimnastyka ogólnousprawniająca w wodzie, nauka i doskonalenie pływania, aqua senior fitness, stretching i relaksacja.

Integracja

Klub Seniora „Dom Dziennego Pobytu” to zajęcia adresowane do osób starszych, którzy z powodu choroby i niepełnosprawności potrzebują pomocy innych. Ta część projektu przeciwdziała instytucjonalizacji. Uczestnicy Klubu spędzają razem czas, rozwijają swoje zainteresowania oraz uczestniczą w prelekcjach i dyskusjach.

Tworzenie nowych więzi społecznych, aktywizacja seniorów i utrzymywanie ich w dobrej kondycji psychofizycznej – to główne cele działalności tej placówki. Aby zaktywizować swoich członków, pracownicy Klubu organizują spotkania z innymi ośrodkami i organizacjami zajmującymi się osobami starszymi i ich problemami. Dużym zainteresowaniem cieszą się warsztaty terapii zajęciowej oraz zajęcia ruchowe, w tym m.in. elementy jogi czy ćwiczenia usprawniające umysł i ciało. Seniorzy jeżdżą też na wycieczki krajoznawcze.

Dzięki legnickiemu rozwiązaniu przekształcono i dostosowano do potrzeb seniorów system działania instytucji i organizacji lokalnych, aby pobudzić w starszych ludziach chęć zaspakajania niezrealizowanych dotychczas potrzeb. System stworzył powiązania między instytucjami, by seniorzy mogli samodzielnie rozwiązywać swoje problemy i działać na rzecz innych. Samorząd Legnicy odszedł od działań indywidualnych, rozdrobnionych na rzecz działań skoordynowanych na poziomie instytucjonalnym i pozainstytucjonalnym.

(epe)

Z życia miast

SOPOT

Domy Sąsiedzkie – centra aktywności międzypokoleniowej

Miejsce otwarte dla seniorów i dzieci, ciekawe zajęcia, miejsce spotkań i wzajemnych inspiracji – taką rolę będą pełnić Sopockie Domy Sąsiedzkie, które powstaną w różnych punktach miasta.

Domy Sąsiedzkie to jeden z elementów „Programu strategicznego na rzecz seniorów do 2020 roku”. Projekt tego sopockiego dokumentu, powstały m.in. w oparciu o szerokie badania wśród sopockich seniorów, zostanie w maju przedstawiony do konsultacji mieszkańcom.

Prace nad tym dokumentem to nie tylko badanie potrzeb i oczekiwań osób starszych, lecz także wprowadzanie w życie rozwiązań, które są na nie odpowiedzią. Dlatego równoległe do konsultacji społecznych nad projektem Programu zostaną powołane do życia międzypokoleniowe Sopockie Domy Sąsiedzkie i rozszerzona zostanie idea wolontariatu senioralnego. Powstanie także biuletyn informacyjny adresowany do osób starszych.

- Od lat realizujemy wiele działań na rzecz osób w wieku 50+, takich jak działalność Domu Pomocy Społecznej, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, monitorowanie potrzeb i oczekiwań seniorów badaniami jakościowymi i ilościowymi, teleopieka, czy projekt „Kawiarenka dla seniora” – mówi Joanna Cichocka-Gula, wiceprezydent Sopotu – Powstający dokument pozwoli nam jeszcze pełniej odpowiedzieć na potrzeby osób starszych i sprawić, że będą bardziej aktywne w swoim środowisku.

KOSZALIN

Centrum Opieki Senioralnej

Władze Koszalinie podjęły decyzję o powołaniu do życia Centrum Opieki Senioralnej. Podstawą do stworzenia tej placówki będzie Dom Pomocy Społecznej przy ul. Morskiej.

Oprócz całodobowego DPS-u powstanie tu m.in. interwencyjny DPS z 2-3 miejscami, hostel dla kilku osób, komórka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także centrum całodobowej teleopieki dla osób starszych.

Pierwszy w Koszalinie Dom Pomocy Społecznej powstał w miejscu dawnej

bursy przy ul. Morskiej. Dysponuje 88 miejscami. Budynek ma trzy pietra, wyposażony jest w dwie windy przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W placówce znajdują się pokoje dwuosobowe przygotowane z myślą o osobach poruszających się samodzielnie oraz pokoje trzyosobowe dla leżących. Przy każdym pokoju znajduje się łazienka. Koszt zaadaptowania budynku bursy do potrzeb domu pomocy społecznej to 10 mln zł. Większość z tej kwoty - 8 mln - pochodziło z budżetu miasta. Resztę dołożył PFRON. Placówka ma zatrudniać 60 osób. Pierwsi podopieczni w DPS przy ul. Morskiej mają się pojawić w czerwcu.

W skład Centrum Opieki Senioralnej, który powstanie na bazie DPS wejdzie również położony w sąsiedztwie Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień”, którego uruchomienie planowane jest we wrześniu. Koszt pobytu zaplanowano średnio na 100 zł miesięcznie.

We wrześniu tego roku przeniesione zostaną tu także usługi opiekuńcze świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (kierowane do 190 osób). W skład Centrum wejdzie także Interwencyjny Dzienny Dom Pomocy (2-3 miejsca w Dziennym Domu Pomocy „Pogodna Jesień” oraz Hostel (2 miejsca czasowego pobytu w DPS).

W styczniu 2016 r. placówka rozpocznie świadczenie całodobowej usługi dla osób spełniających kryteria z uchwały Rady Miasta Koszalin.

Obie formy wsparcia pomogą odciążyć rodziny sprawujące opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi w sytuacjach kryzysowych, choroby czy konieczności wyjazdu. [Więcej](#)

RADOM

Koperty życia

Od kwietnia tego roku osoby starsze mogą odebrać bezpłatnie ufundowane przez budżet miasta tzw. „koperty życia”. To kolejna inicjatywa władz Radomia podejmowana z myślą o osobach starszych.

Koperty życia to sposób na ułatwienie ratownikom medycznym okazania właściwej pomocy osobom starszym. Przygotowano ich 10 tysięcy, rozdawane są bezpłatnie.

„Koperty życia” to funkcjonujący już w kilku miastach pomysł ułatwiający ratownikom medycznym szybkie dotarcie do niezbędnych informacji o pacjencie, zwłaszcza mieszkającym samotnie, prze-

wlekłe chorem lub z problemami koncentracji uwagi i pamięci w codziennym dbaniu o swoje zdrowie. Umieszczane powinny być w lodówce, gdyż to urządzenie znajduje się w prawie każdym domu i ratownikom najłatwiej je zlokalizować. Na lodówce powinna się znaleźć naklejka sygnalizująca, że znajduje się w niej koptera życia.

W skład radomskich „kopert życia”, oprócz tytułowej koperty, wchodzi ankieta umieszczona w foliowym woreczku z zamknięciem strunowym. W blankiecie ankiety znajduje się miejsce na wpisanie imienia i nazwiska, numeru PESEL, kontaktu do najbliższych, a także grupy krwi oraz informacji na temat stanu zdrowia, m.in. wykazu chorób, uczuleń i zażywanych leków. Wszystkie dane zawarte w ankiecie powinny być aktualizowane na bieżąco.

„Kopertę Życia” mogą odbierać bezpłatnie wszystkie osoby w wieku powyżej 65 lat zamieszkujące w Radomiu. Zestawy są dostępne m.in. w Urzędzie Miejskim w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej oraz Centrum Organizacji Pozarządowych, w klubach seniora i podmiotach leczniczych, które przystąpiły do akcji.

ŁÓDŹ

Ruszył „Telefon Życzliwości”

Zespół ds. Seniorów Urzędu Miasta Łodzi wraz ze stowarzyszeniem Subvenio powołał do życia „Telefon Życzliwości”.

Seniorzy będą mogli uzyskać pomoc psychologa, prawnika oraz specjalisty ds. interwencji kryzysowej.

Telefon ma pełnić rolę aktywizującą, poprzez włączenie w działania prospołeczne osób po 60. roku życia. Praca zarówno specjalistów, jak i seniorów będzie odbywać się w formie wolontariatu.

(za [Portalem Samorządowym.pl](http://PortalemSamorządowym.pl))

Informacje na podstawie serwisów internetowych miast (epe)

150-lecie praw miejskich

Katowice dla odmiany

W tym roku mija 150 lat od daty nadania Katowicom praw miejskich. Półtora wieku temu miasto przeżywało prawdziwy boom inwestycyjny – budowano zakłady przemysłowe, otwierano sklepy, banki. Dziś jest podobnie, tylko na nieporównywalnie większą skalę.

Katowice należą do grupy najmłodszych aglomeracji europejskich, powstałych w drugiej połowie XIX wieku i są jednocześnie najmłodszym miastem wojewódzkim w Polsce. Nie oznacza to jednak, że nie mają swojej historii – wręcz przeciwnie, burzliwe i bohaterkie wydarzenia dziejowe pozostawiły tutaj po sobie liczne ślady.

Katowicka Strefa Kultury

Współczesność przenika się tu z dziedzictwem kulturowym – warto zobaczyć spotykana tu na każdym kroku modernistyczną i secesyjną architekturę czy odwiedzić zabytkową dzielnicę Nikiszowiec, będącą Pomnikiem Historii, czy też Giszowiec – wzniesiony zgodnie z oryginalną koncepcją urbanistyczną miasta-ogrodu. To współistnienie przeszłości i czasów obecnych widać zwłaszcza w są-

siadającej ze Spodkiem Strefie Kultury, którą tworzą trzy potężne inwestycje wybudowane według śmiałych projektów na terenie dawnej kopalni. Nowoczesna sala koncertowa dla **Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia**, obchodzącej w tym roku 80-lecie istnienia, została otwarta jesienią ubiegłego roku. W jej wnętrzach – nad których akustyką czuwała japońska Nagata Acoustics, jedna z dwóch najlepszych na świecie pracowni – występują najbardziej znani soliści i orkiestry świata. Oryginalny budynek **Międzynarodowego Centrum Kongresowego** w połączeniu ze **Spodkiem** stworzył kompleks widowiskowo-konferencyjny mogący pomieścić nawet 21 tysięcy uczestników. To doskonałe miejsce dla organizacji między innymi kolejnych edycji Europejskiego Kongresu Gospodar-

czego, największej imprezy biznesowej w Europie Centralnej. Trzecim obiektem, niejako wtopionym w postindustrialne dziedzictwo miasta, jest częściowo usytuowane pod ziemią **Muzeum Śląskie**, doświetlane przez wybudowane na powierzchni szklane konstrukcje.

Nagrody w rankingach i konkursach

Przemiana dokonująca się w mieście odnotowywana jest w wielu liczących się rankingach i konkursach, gdzie Katowice osiągają coraz wyższe oceny. Tylko w 2014 roku zostały wyróżnione tytułem:

Jak zarabiać, to w Katowicach

Katowice to stolica prawie pięciomilionowego województwa, centrum ponad dwumilionowej metropolii i serce Śląska, w którym również na rynku pracy zachodzą ogromne zmiany. Katowice znajdują się obecnie w czołówce polskich miast pod względem wysokości zarobków. Pracownicy przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2014 roku zarabiali średnio 4048 zł – wynika z danych GUS. Więcej zarabiają tylko mieszkańcy województwa mazowieckiego.

Miasto „przemysłu spotkań”

Bardzo aktywni mieszkańcy

Z Marcinem Krupą, prezydentem Katowic rozmawia Hanna Hendrysiak

■ **Jest Pan Prezydentem pierwszą kadencję, ale w poprzedniej był Pan wiceprezydentem odpowiedzialnym m.in. za rozwój miasta, planowanie przestrzenne czy wspieranie innowacyjności. Jakie są prorozwojowe i proinnowacyjne plany na tę, rozpoczynającą się kadencję?**

- Jeżeli chcemy prowadzić gospodarkę opartą na wiedzy, gospodarkę konkurencyjną, musimy postawić na ludzi młodych, kreatywnych, z wiedzą. Tworzyć najlepszą ofertę edukacyjną i najlepszą infrastrukturę akademicką, żeby wygrać w rywalizacji miast akademickich. A potem umożliwić absolwentom podjęcie pracy i założenie rodziny. Musimy korzystać z potencjału intelektualnego uczelni wyższych. Katowice mają być miastem ludzi aktywnych,

pomysłowych, poszukujących nowych idei. Tętniącym życiem, dynamicznym, w którym chce się mieszkać, pracować i tworzyć. Centrum spotkań, centrum kultury i rozrywki, prężnym ośrodkiem edukacyjnym. Wśród celów stawiam sobie m.in. współpracę z wyższymi uczelniami, wsparcie ich planów w zakresie rozwoju infrastruktury, m.in. stworzenia dzielnicy akademickiej w centrum miasta. Dobrze rozwija się też współpraca między uczelniami wyższymi i inwestorami w zakresie kształcenia specjalistów. Chcę nadal przyciągać i zapewniać miejsca pracy dla naszych absolwentów. Istotne jest jednak również wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorców, by mogli rozwijać swoje pomysły. Katowice mają za sobą wielkie inwestycje w infrastrukturę, teraz bardziej

chcę się skupić na inwestowaniu w ludzi i w poprawę jakości życia w mieście, we wszystkich dziedzinach.

■ **Specyfiką przeszłości miast całego Górnego Śląska, a więc i Katowic, jest brak dominującego centrum, przy jednoczesnym rozwijaniu się wielu odrębnych ośrodków gospodarczych, kulturalnych i administracyjnych, tworzących później jeden organizm miejski. Czy udaje się zintegrować te ośrodki i ich mieszkańców w jedno miasto?**

- Katowice mają swoją strefę centralną, która właśnie przechodzi metamorfozę i będzie spełniała funkcję rynku oraz nową - tzw. Strefę Kultury, obok Spodka. Jednocześnie lokalne życie to-

„City Outsourcing Star” oraz docenione w ramach prestiżowego rankingu „Europejskie miasta i regiony przyszłości 2014/15”; zajęły także 9. pozycję w Europie wśród dużych miast pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Liczne wyróżnienia przekładają się na ogromne zainteresowanie inwestycyjne obserwowane zwłaszcza w ostatnich latach. Lokalizując tu swoje filie miastu zaufały między innymi: IBM, Capgemini, Kroll Ontrack, Steria, Ericsson, Rockwell Automation, Teleperformance, Mentor Graphics czy PwC.

Kultura, turystyka biznesowa i sport

Nie nazywa się już Katowic miastem węgla i stali. Obecnie stolica regionu uchodzi za czołowy ośrodek kultury i turystyki biznesowej w Polsce, a dzięki takim wydarzeniom jak ubiegłoroczny finał Mistrzostw Świata w Siatkówce Mężczyzn – także sportu. Katowice, na przekór stereotypom, dostrzegły swoją wartość i przekuły atuty w wielki sukces, o którym mówi się nie tylko na arenie krajowej. W roku jubileuszowym będzie się tu działo wyjątkowo dużo:

150 lat w 30 minut to cykl wykładów poświęconych Katowicom na przestrzeni 150 lat. Opowieści o tym, co w mieście najważniejsze: ludziach, architekturze, kulturze czy przemyśle.

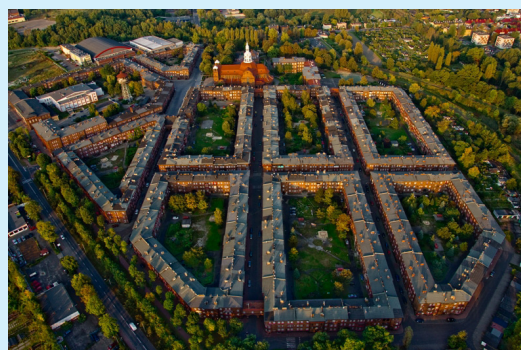
Katowice JazzArt Festival (21–30 kwietnia) – Światowy Dzień Jazzu świętowany w rytm piosenek Stacey Kent, saksofonowych kompozycji Joe Lovano czy wiolonczelowych improwizacji byłego muzyka Kronos Quartet – Jeffreya Zeiglera.

Katowice Street Art Festival (15–24 maja) – sztuka ulicy to coś więcej niż ozdabianie miasta. Hasłem tegorocznej edycji będzie pytanie: „Miasto w kryzysie?”. Odpowiedzi poszuka sześciu najlepszych artystów z Polski i zagranicy. Wśród nich amerykański artysta Axel Void czy pochodzący ze Szwecji twórca graffiti Nug.

OFF Festival (7–9 sierpnia) – największe święto muzyki alternatywnej w tej części świata

Tauron Nowa Muzyka (20–23 sierpnia) – wielokrotnie wyróżniany i nagradzany festiwal prezentujący wykonawców zwykle nieobecnych na scenach w Polsce

Urodziny Miasta Kocham Katowice (11–13 września) to muzyczna kulminacja obchodów jubileuszu, w ramach której odbędą się koncerty kameralne: Pumeza Matshikiza i AUKSO, Paco Peña&Flamenco Company, muzycy z Sar-

Osiedle Nikiszowiec, Pomnik Historii.

Fot. Archiwum UM

dynii z projektem The Face of God oraz koncerty plenerowe: Natalia Przybysz, Misia FF, Łąki Łan, African Salsa Orchestra i zagraniczni goście specjalni.

Obrazy miasta (od 18 września) – wystawa malarstwa, fotografii, sztuki wideo i instalacji dźwiękowych podejmujących temat miasta. Ich autorami są należący do kilku pokoleń artyści z Polski i ze świata.

Koncert **Scoring4Wajda** w ramach **Nagrody im. Wojciecha Kilara** (29 maja) – muzyka z filmów Andrzeja Wajdy, w tym kompozycje Wojciecha Kilara w wykonaniu Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i dla uczczenia pierwszej edycji Nagrody im. Kilara dla kompozytora muzyki filmowej. ■

czy się w dzielnicach, z których każda ma jakiś pomysł na siebie. Intensywny rozwój przeżywa zabytkowy Nikiszowiec, budzi się też Koszutka, gdzie mieszkańcy organizują pikniki, otwierają się sklepy z dizajnem, modą, ekologicznym pieczywem. Jednocześnie czuje się, że sprawy całego miasta są sprawami wspólnymi dla jego mieszkańców. W jednym z rankingów katowiczanie zostali ocenieni bardzo wysoko pod względem aktywności społecznej. Realizuje się wiele inicjatyw społecznych rozwijających miasto. Prężnie działa też środowisko organizacji pozarządowych, a ruchy miejskie mają duży wpływ na integrowanie mieszkańców wokół wspólnych celów.

■ **Katowice z miasta węgla i stali zmieniają się w miasto kultury i turystyki biznesowej. Skąd taki pomysł?**

- Z jednej strony to naturalna przemiana, jakiej podlegały wcześniej inne ośrodki przemysłowe w Europie, np. Zagłębie Ruhry, ale też świadoma polityka władz Katowic. Katowice przeszły udaną transformację z miasta przemysłu ciężkiego w miasto przemysłu spotkań. Atuty Katowic to dobre położenie

w centrum aglomeracji, najniższa stopa bezrobocia na południu Polski, kilkanaście wyższych uczelni. Nasza skuteczność w przyciąganiu inwestorów została zauważona przez prestiżowy miesięcznik fDi z grupy Financial Times, który przydzielił nam drugie miejsce w tej dziedzinie wśród polskich miast i dziewiąte miejsce pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Od wielu lat w Katowicach stawia się też na kulturę, a w staraniach o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 znaleźliśmy się w ścisłym finale konkursu. Dzisiaj w miejscu dawnej kopalni Katowice, we wspomnianej wcześniej Strefie Kultury, stoją nowe gmachy Muzeum Śląskiego, siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia i Międzynarodowego Centrum Kongresowego i już stały się nowymi symbolami miasta. Ta ostatnia inwestycja jest też nowym otwarciem na markowe imprezy kongresowo-targowe i turystykę biznesową.

■ **Kilka lat temu trwały intensywne prace nad projektem ustawy metropolitalnej, która miała ułatwić życie metropoliom, w tym śląskiej. Jak radzicie sobie bez niej?**

- Do tych prac trzeba wrócić i mam wrażenie, że znowu jest dobry klimat wokół ustawy metropolitalnej. W tym wypadku ważne jednak jest, by wznieść się ponad partyjne interesy. Myślę tu o politykach z regionu, którzy powinni lobbować za stworzeniem ustawy, mając w perspektywie dobro całej aglomeracji. Tymczasem rozpoczęła się kolejna kadencja Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, który ma realizować wspólne cele miast członkowskich. Dałszy sobie jeszcze jedną szansę i wróciliśmy do celów, jakie przyświecały powołaniu związku. Szansą dla GZM jest mniejsze upartyjnienie i skupienie się na współpracy, np. w zakresie integracji transportu. Musimy sobie zdawać sprawę z potencjału regionu, w jakim się znajdujemy. To dwumilionowa aglomeracja, w której funkcjonuje kilkadziesiąt wyższych uczelni, doskonale skomunikowana. Jeśli umiejętnie wykorzystamy tę przewagę, będziemy mogli skutecznie walczyć o budowanie wspólnej marki Metropolii Silesia.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Warsztaty Zarządzania Strategicznego w partnerstwach

Wspólne inwestycja w OF

Związek Miast Polskich realizuje II turę Warsztatów Zarządzania Strategicznego (WZS) w partnerstwach międzygminnych, które otrzymały granty Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju – w ramach środków EOG i POPT.

Poprzedni cykl warsztatów, który odbywał się wiosną 2014 roku był poświęcony analizie trendów statystycznych dla samorządów.

Celem obecnie przeprowadzanych spotkań w ramach WZS jest pomoc partnerstwu w przygotowaniu zintegrowanych planów wspólnych inwestycji dla **obszarów funkcjonalnych** i optymalizacja doboru inwestycji pod kątem prorozwojowym i możliwości finansowania. Chodzi o wewnętrzne sprawdzenie zdolności współfinansowania wspólnych projektów wspartych środkami unijnymi w ramach perspektywy UE 2014-2020, przy jednoczesnym zapewnieniu finansowania indywidualnych wydatków inwestycyjnych gmin oraz rosnących z roku na rok wydatków bieżących gmin – członków partnerstwa.

Warsztaty są przeznaczone dla członków zespołów odpowiedzialnych za programowanie i realizację projektów oraz dla służb finansowych w gminach – członkach partnerstwa. Jednak dla powodzenia procesu niezbędny jest także udział w pierwszym dniu warsztatów decydentów reprezentujących wszystkie samorządy OF i skarbników.

Warsztaty realizowane są w dwu etapach:

Pierwszy warsztat (dwudniowy – obecnie trwa) – służy uzgodnieniu celu i metody analizy wydatków i dochodów (w ujęciu wieloletnim) z tytułu już planowanych inwestycji składających się na program rozwoju OF, w połączeniu z innymi już zaplanowanymi projektami poszczególnych gmin oraz **przekazaniu partnerstwu specjalistycznego oprogramowania w Excelu do wykonania tej analizy**, opartego na aktualnych WPF-ach gmin.

Drugi warsztat poświęcony będzie wspólnej analizie wyników i próbie zbilansowania portfela inwestycji z punktu widzenia priorytetów strategicznych partnerstwa.

Czas pomiędzy pierwszym a drugim warsztatem, tj. okres ok. 3 miesięcy, poświęcony będzie na pracę własną z wykorzystaniem zaproponowanej metodyki i narzędzi informatycznych – z konsultacjami personelu projektu ZMP na odległość.

Program warsztatów jest następujący:

Warsztat dzień 1: Analiza sytuacji obszaru funkcjonalnego a praktyczne możliwości współfinansowania programów rozwoju przez samorządy.

Warsztaty Zarządzania Strategicznego w Ostródzko-Iławskim Obszarze Funkcjonalnym odbyły się 13 i 14 kwietnia. Fot. Archiwum UM

1) Analiza zmiany potencjału rozwoju Obszaru Funkcjonalnego (OF) - Analiza zmian kluczowych czynników wpływających na potencjał rozwoju obszaru: (a) potencjału demograficznego społeczności; (b) dostępności usług i jakość życia mieszkańców; (c) konkurencyjności lokalnej gospodarki, w dwu wymiarach: (1) zmian potencjału rozwoju gmin wewnątrz OF i (2) zmian potencjału rozwoju całego OF w relacji do innych OF w regionie.

2) Analiza zmian popytu na poszczególne usługi publiczne - Bilansowanie popytu i podaży na usługi publiczne na terenie poszczególnych gmin i w całym obszarze funkcjonalnym.

3) Analiza możliwości finansowania programów rozwoju - Aktualne możliwości finansowania wspólnych inwestycji OF w kontekście przyjętych WPF i uwarunkowań ekonomicznych – dyskusja.

4) Propozycje projektów wzmacniających potencjał rozwojowy OF - Doświadczenia polskie, międzynarodowe i dyskusja – co to oznacza dla Państwa obszaru funkcjonalnego.

Warsztat dzień 2: Wpływ planowanych programów rozwoju na sytuację finansową samorządów OF

1) Przedstawienie metodyki analizy skutków rozwojowych i ekonomicznych kluczowych projektów rozwoju na OF (na dwu-trzech przykładach inwestycji ważnych dla partnerstwa).

2) Zaprezentowanie oraz przekazanie uczestnikom oprogramowania do wpiśywania i analizy skutków finansowych projektów wpływających na rozwój OF – tworzenie planu finansowania kluczowych projektów w perspektywie 2015-2025.

3) Uzgodnienie zakresu pracy do wykonania między warsztatami (okres ok. 3 miesięcy) i sposobu kontaktu z przedstawicielem zespołu projektu z ZMP.

Dotychczas odbyły się WZS-y dla następujących partnerstw:

- 24-25.02.2015 - Partnerstwo „Porozumienie na rzecz zaopatrzenia w wodę mieszkańców ziemi olkuskiej”
- 25-26.02.2015 - Partnerstwo Zagłębia Dąbrowskiego
- 10-11.03. 2015 - Partnerstwo Jednostek Samorządu Terytorialnego Ziemi Dzierżoniowskiej
- 11-12.03.2015 - Nysa 2020
- 12-13.03.2015 - Aglomeracja Wałbrzyska
- 30-31.03.2015 - Partnerstwo Aglomeracji Opolskiej
- 31.03-01.04 - Partnerstwo Małopolski Obszar Funkcjonalny „Blisko Krakowa”
- 7.04.2015 - Podwarszawskie Trójmiasto Ogrodów
- 13-14.04.2015 - Ostródzko-Iławski Obszar Funkcjonalny
- 14-15.04.2015 - Kościerskie Partnerstwo na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego
- 15-16.04.2015 - Koszaliński Obszar Funkcjonalny
- 27-28.04.2015 – Obszar Funkcjonalny Aglomeracji Leszczyńskiej
- 28.04. 2015 – Partnerstwo Czerwińsk – Dąbie „Rozwój społeczno - gospodarczy Gmin Nadodrzańskich”

Sylwia Kluczyńska

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Program konferencji

Dzień I – 6 maja 2015 r. (środa)

- 9.00** REJESTRACJA UCZESTNIKÓW
- 10.00-10.15** OTWARCIE KONFERENCJI – **Dariusz Kacprzyk**, Prezes Zarządu BGK
- 10.15-11.30** BLOK I – WYSTĄPIENIA OTWIERAJĄCE
Wystąpienia, do których zostali zaproszeni:
- **Bronisław Komorowski**, Prezydent RP
- **Ewa Kopacz**, Prezes Rady Ministrów
- **Mateusz Szczurek**, Minister Finansów
- **Maria Wasiak**, Minister Infrastruktury i Rozwoju
- **Wojciech Kowalczyk**, Przewodniczący Rady Nadzorczej BGK, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa
- **Marek Wójcik**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji
- **Marina Wes**, Menedżer Biura Banku Światowego dla Polski i Krajów Bałtyckich
- Przedstawiciel Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 11.30-12.00** FINANSE SAMORZĄDOWE PO 25 LATACH – STAN I REKOMENDACJE – prof. **Wojciech Misiąg**, Dyrektor Generalny Instytutu Badań i Analiz Finansowych
- 12.00-12.30** **PRZERWA**
- 12.25-12.40** Dyskusja
- 12.30-13.45** BLOK II – KIERUNKI FINANSOWANIA PRZYSZŁOŚCI
Dyskusja, do udziału w której zostali zaproszeni:
- prof. **Anna Giza-Poleszczuk**, Prorektor Uniwersytetu Warszawskiego ds. rozwoju i polityki finansowej
- prof. **Wojciech Misiąg**, Dyrektor Generalny Instytutu Badań i Analiz Finansowych
- **Waldemar Sługocki**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju
- **Marek Sowa**, Marszałek Województwa Małopolskiego
- **Radosław Stępień**, Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu BGK
- **Hanna Zdanowska**, Prezydent Miasta Łodzi

13.45-14.45 BLOK III – DOŚWIADCZENIA FINANSOWANIA INFRASTRUKTURY – POLSKA, EUROPA

Dyskusja, do udziału w której zostali zaproszeni:

- **Jarosław Błaszczak**, Dyrektor Zarządzający, IPOPEMA Securities S.A.
- **Łukasz Dziekoński**, Przewodniczący Zarządu Marguerite Fund
- **Peter Haykowski**, Prezes Zarządu Autostrada Wielkopolska SA
- **Ana Maria Mihaescu**, Manager, Bank Światowy / IFC
- **Rafał Rybacki**, Head of Division, Lending Operations in Poland, Europejski Bank Inwestycyjny
- **Jerzy Jacek Szugajew**, Wiceprezes Zarządu BGK
- **Marcin Woronowicz**, Advisor, Europejskie Centrum Wiedzy PPP (EPEC), Europejski Bank Inwestycyjny

14.45-15.30 LUNCH

15.30-16.45 BLOK IV – PARTNERZY POLITYKI FINANSOWEJ SAMORZĄDÓW

Dyskusja, do udziału w której zostali zaproszeni:

- **Katarzyna Dwórznik**, Ekspert, Krajowa Izba Gospodarcza
- **Jerzy Góra**, Prezes Zarządu PIR S.A.
- prof. **Jerzy Hausner**, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- **Dariusz Kacprzyk**, Prezes Zarządu BGK
- **Krzysztof Pietraszkiewicz**, Prezes Związku Banków Polskich
- **Piotr Święcicki**, Partner, Squire Patton Boggs, IPFA
- **Arkadiusz Wiśniewski**, Prezydent Miasta Opola

16.45-17.00 PODSUMOWANIE I DNIA KONFERENCJI

- Przedstawiciel JST
- **Dariusz Kacprzyk**, Prezes Zarządu BGK

19.00 UROCZYSTA KOLACJA

Dzień II – 7 maja 2015 r. (czwartek)

09.30-13.00 Równolegle:

SEMINARIUM I – DOBRE PRAKTYKI W REWITALIZACJI MIAST
SEMINARIUM II – BEZPIECZNE PRZYGOTOWANIE PROJEKTÓW PPP
SALON EKSPERCKI BGK

13.00-14.00 LUNCH